

Sygn. akt II KO 74/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 28 lipca 2022 r.,

wniosków obrońcy skazanego **Z. N.**

w przedmiocie wyłączenia SSN Antoniego Bojańczyka od udziału w sprawie oznaczonej sygn. akt II KK 44/21

p o s t a n o w i ł

na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. wyłączyć sędziego SN Antoniego Bojańczyka od udziału w sprawie o sygn. akt II KK 44/21

UZASADNIENIE

SSN Antoni Bojańczyk został wyznaczony do rozpoznania sprawy zawisłej w Sądzie Najwyższym o sygnaturze akt II KK 44/21 dotyczącej rozpoznania kasacji wniesionych przez obrońcę **Z. A. N.** i obrońcę **W. T. W.** od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 26 lutego 2020 r., sygn akt II A Ka [...].

W dniu 19 stycznia 2022 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego **Z. N.** o wyłączenie SSN Antoniego Bojańczyka i SSN Igora Zgolińskiego od udziału w sprawie, na podstawie art. 9 § 2 w zw. z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 k.p.k. w zw. z art. 45 Konstytucji RP w zw. z art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw człowieka i Podstawowych Wolności, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej. Jako podstawą tego wniosku obrońca wskazał niewzruszalne domniemanie braku bezstronności wymienionych sędziów wynikające z niespełnienia minimalnych

gwarancji instytucjonalnych, wynikające w odniesieniu do nich z wadliwej procedury powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego.

W obszernym uzasadnieniu tego wniosku obrońca powołał się na orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jak również orzecznictwo Sądu Najwyższego, a przede wszystkim uchwałę połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20. Zawarta w nich argumentacja odnosząca się do procesu powoływania na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie nowelizacji z dnia 8 grudnia 2017 r. – zdaniem obrońcy - uzasadniała złożony wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy sędziów powołanych w tym trybie. Nadto obrońca zauważył, że w realiach niniejszej sprawy kwestie wymagające rozstrzygnięcia obejmują zarówno prawidłowość ukształtowania składu sądu odwoławczego, oceniającego sporządzone i wywiedzione w sprawie apelacje, a więc sądu *ad quem*, którego orzeczenie zostało zakwestionowane skargą kasacyjną, jak i problemy związane z prawidłowością obsady sądu rozpoznającego kasację. Ostateczna ocena zasadności zarzutu dotyczącego niewłaściwej obsady sądu odwoławczego, to jest Sądu Apelacyjnego w [...] nastąpi dopiero w ramach rozpoznania kasacji.

W dniu 10 lutego 2022 r. obrońca skazanego Z. N. sporządził i wniósł do Sądu Najwyższego – równie obszernie uzasadniony - wniosek o uwzględnienie w toku postępowania kasacyjnego bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., z uwagi na fakt, iż w składzie wydającym zaskarżony kasacją wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 26 lutego 20129 r., sygn. akt II A Ka [...], brała udział Sędzia A. K., jako osoba nieuprawniona do orzekania w rozumieniu przywołanego przepisu. Nadto ponownie wniósł o wyłączenie, na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., sędziów Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka i Igora Zgolińskiego od rozpoznania kasacji w sprawie skazanego Z. N. z uwagi na fakt, iż rozpoznanie zarzutu udziału w wydaniu przez Sąd Apelacyjny w [...] wyroku z dnia 26 lutego 2019 r. osoby nieuprawnionej do orzekania przesądza, iż w tym zakresie sprawa niniejsza dotyczy bezpośrednio sędziów Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka i Igora Zgolińskiego. To ostatnie twierdzenie

obrońca uzasadnił wadliwym powołaniem tych sędziów na urząd Sędziego Sądu Najwyższego, które skutkuje niewzruszalnym domniemaniem braku niezawisłości i bezstronności. Nadto w sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. oparta także na braku instytucjonalnych gwarancji niezawisłości i bezstronności, przesądzającym również o niewzruszalnym domniemaniu braku bezstronności sędzi A. K., orzekającej w składzie, który wydał zaskarżony kasacją wyrok. Z uwagi na identyczność podstawy wniosku o wyłączenie od rozpoznania kasacji sędziów Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka i Igora Zgolińskiego oraz twierdzenia o aktualizacji bezwzględnej przyczyny odwoławczej w odniesieniu do sędzi A. K., rozpoznanie zarzutu związanego z bezwzględną przyczyną odwoławczą przez sędziów objętych wnioskiem o wyłączenie sędziego opartego na tych samych podstawach instytucjonalnych stanowiłoby naruszenie zasady *nemo iudex in causa sua*.

Postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2022 r., sygn. akt II KO 15/22, Sąd Najwyższy na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. wyłączył sędziów SN Marka Motuka i Igora Zgolińskiego od udziału w sprawie. Z tej przyczyny nadmieniony wniosek rozpoznany został w niniejszym postępowaniu jedynie w odniesieniu do SSN Antoniego Bojańczyka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego jest zasadny.

Nie ulega wątpliwości, że podstawową przesłanką, jaka – zgodnie z treścią art. 41 k.p.k. – musi zaistnieć, aby wyłączenie sędziego stało się możliwe (a zarazem i konieczne) jest wystąpienie tego rodzaju okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadniona wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Jej zaistnienie *in concreto* jest związane z uzasadnieniem podniesionego przez obrońcę skazanego w toku postępowania kasacyjnego zarzutu bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazanej w przepisie art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. w postaci określonej za pomocą zwrotu: „sąd był nienależycie obsadzony”, związanej z orzekającą w składzie, który wydał zaskarżony kasacją wyrok, sędzią A. K., które – w charakterze przywołanych okoliczności, ich rodzaju i pochodzenia – jest tożsame z tym, co motywując wnioski o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka przywołał tenże obrońca (zwłaszcza, chociaż nie wyłącznie, we

wniosku z dnia 10 lutego 2022 r.).W obydwu bowiem przypadkach obrońca powołał się na niewzruszalne domniemanie braku niezawisłości i bezstronności. Wprawdzie wywiódł je z innych przesłanek faktycznych, niemniej jednak z uwagi na istotę owej przyczyny zarzucanej bezwzględnej przyczyny odwoławczej oraz wskazane powody sformułowanych wniosków o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego od orzekania co do oceny zasadności podniesionego zarzutu w zakresie jej zaistnienia uznać należy ich bezsporne i nierozzerwalne powiązanie wynikające stąd, że opierają się one w istocie na tożsamym (w obu przypadkach przez obrońcę zarzucanym) owym niewzruszonym domniemaniu braku bezstronności, wynikającego z niespełnienia instytucjonalnych jej gwarancji. Pozostawienie zatem sprawy II KK 44/21 w dotychczasowym składzie orzekającym stwarzałoby realne ryzyko pogwałcenia reguły *nemo iudex in causa sua* i przez to samo mogłoby kreować uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego, którego przedmiotowy wniosek dotyczy. Miałby bowiem on orzekać co do zarzutu braku w przypadku orzekającej w składzie, który wydał zaskarżony kasacją wyrok, sędzi instytucjonalnych gwarancji bezstronności, sam będąc świadomy postawionego mu we wniosku o jego wyłączenie rodzajowo tożsamego zarzutu, wywiedzionego – w obydwu przypadkach – z krytycznej oceny konsekwencji prawnych przyjętych rozwiązań systemowych. To ryzyka nastąpienia takich skutków uznać należało za przyczynę wyłączenia sędziego tym bardziej w sytuacji uwzględnienia sposobu w jaki odczytuje się ów konieczny do zastosowania art. 41 § 1 k.p.k.i podjęcia owej decyzji wymóg: „zaistnienia okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać uzasadniona wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie”. Takie bowiem ujęcie art. 41 § 1 k.p.k. oznacza, iż ustawodawca przyczyn wyłączenia sędziego nie wiąże tylko z istnieniem stosunku osobistego pomiędzy sędzią, a jedną ze stron, który mógłby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego, ale również z wystąpieniem okoliczności o charakterze obiektywnym. A takie – jak to przedstawiono powyżej – w niniejszej sprawie *de facto* wystąpiły.

Z tych to względów postanowiono jak wyżej.

[as]

